

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Rakennetun ympäristön digiratkaisut – tiedot käyttöön

Aineistoa sidosryhmien kommenttien pohjaksi

30.10.2019

Minna Perähuhta, neuvotteleva virkamies
ympäristöministeriö

Hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelman kirjaus = tahtotila isolle muutokselle

*Luodaan rakennetun ympäristön
valtakunnallinen, digitaalinen rekisteri
ja tietoaalusta, joihin maankäyttöä ja
rakentamista koskevat päätökset ja
prosessit tukeutuvat.*

*Det ska skapas ett riksomfattande digitalt
register och en dataplattform för den
byggda miljön, vilka ska utgöra underlag
för beslut och processer om
markanvändning och byggande.*

*We will establish a national digital register
and data platform for the built environment
to be utilised in the decision-making and
processes related to land use and
construction.*

Visio

Rakennettu ympäristö on mallinnettu yhtenäisesti. Prosessit tukeutuvat yhteisiin tietomalleihin ja hyvin hallittuihin yhteentoimiviin tietovarantoihin. Yhteisen tiedon varaan voidaan luotettavasti rakentaa palveluja ja liiketoimintaa. Tiedon tuottamisen, säilyttämisen, ylläpidon ja luovuttamisen pelisäännöt on määritelty.

Missio

Koko Suomen rakennetusta ympäristöstä tehdään kansallisesti ja kansainvälisesti yhteensopiva, yhtenäinen digitaalinen kaksonen.

Kirjausluonnokset yhteiskehittämisen pohjaksi

Nykytilan vahvuuksia:

- Perustietovarantojen yleinen taso on hyvä ja tietojen ylläpito pääosin toimivaa.
- Yksikäsitteisiä tunnuksia on useille kohteille käytössä.
- Uusissa rakennuskohteissa tiedot tuotetaan sähköiseen muotoon.
- Sähköisten palveluiden käyttö laajenee.
- 3D:n ensi askeleet on otettu.
- Keskeiset toimijat on tunnistettu ja ne ovat halukkaita yhteistyöhön.
- Viime vuosina useita kehityshankkeita, jotka ovat luoneet pohjaa kehitykselle.

Nykytilan haasteita:

- Suuri määrä tietoa katoaa prosessin aikana, esim. rakentamisen aikainen tieto.
- Rakennus- ja huoneistorekisterin tiedot eivät päivitty rakennuskannan muutosten mukaisesti.
- Kunta-valtio – yhteistyö ja tietojenvaihto ei toimi optimaalisesti.
- Tietojen löytäminen ja käyttöön saaminen on vaikeaa.
- Useita keskeisiä yhteentoimivuuden määrittäjiä ja kuvauksia on tekemättä (myös standardeja)
- Tietojen yhdistäminen on hankalaa
- Yhteiskunnan rakennusvarallisuudesta on puutteelliset tiedot
- Tietojen turvalliseen käsittelyyn kiinnitettävä yhä enemmän huomiota

Lähtökohdat toteutukselle:

1. Käsitellään laajasti prosesseja ja tiedonrakenteita koko rakennetun ympäristön elinkaaren ja arvonmuodostusketjun osalta ja luodaan yhteistyölle rakenteet.
2. Toteutetaan uusi rakennetun ympäristön tiedon rekisteri ja olevia järjestelmiä käyttävä tietopalusta, joka luo perustan viranomaisissa muodostuvan ja tallennettavan päätös- ja ominaisuustiedon hallinnalle ja tarjoaa tiedon jakelua ja hyödyntämistä tukevia rajapinta- ja käyttöliittymäpalveluja.
3. Ratkaisu mahdollistaa palvelujen ja liiketoiminnan tukeutumisen valtakunnalliseen aineistoon kansainvälisesti yhteentoimivassa muodossa sekä uudet tiedonlähteet mm. seurannan tarpeisiin.
4. Ratkaisu korvaa kehittyessään ydintietojen osalta vastaavat tiedot kuin nykyisin Rakennus- ja huoneistorekisterin, Verohallinnon ja kuntien rakennusrekisterit sekä kuntien kaava-, katu- ja infratiedot.
5. Asetettava rakennetun ympäristön yhteentoimivuuden yhteistyöryhmä määrittää ja edistää KIRA-alan ja julkisen sektorin ratkaisujen yhteentoimivuutta ja yhteisten tiedonrakenteiden käyttöönottoa.
6. Rekisterin ja alustan tietovirtaukset perustuvat säädöksiin, mutta alusta mahdollistaa myös monenlaiset yksityisen ja julkisen sektorin vapaaehtoiset toimet.
7. Rekisteri ja alusta ovat osa kansallista tietoinfraa, jonka omistaja on Suomen valtio.

Tehtäviä vision saavuttamiseksi:

Vahvistetaan yhteiset strategiset tavoitteet

YM asettaa toteutusta varten nelivuotisen ohjelman, jossa

- Toteutetaan laaja tiedonrakenteiden harmonisointi.
- Toteutetaan mittava lainsäädännön yhteensovittamistyö.
- Määritetään yhteistyö- ja hallintamalli valtion eri toimijoiden ja kuntien välisen jatkuvan yhteistoiminnan tueksi.
- Tunnistetaan uudet tietotarpeet ja suunnitellaan niiden hallinta osana kokonaisuutta, määritellään mahdolliset uudet julkisen sektorin vastuulla olevat RY-tietovarannot
- Tehdään kansainvälistä yhteistyötä, joka tukee kansallista kehittämistä ja luo edellytyksiä suomalaisten yritysten osaamisen ja kilpailukyvyn vahvistumiselle.

Käynnistetään kehittämis- ja investointiohjelma, joka tukee innovointia ja kokeilukulttuuria toimialalla.

Käynnistetään hankkeita yhteentoimivuuden edellytysten luomiseen

Toteutetaan/vaiheistetaan tarvittavat muutokset nykyisissä valtakunnallisissa rekistereissä.

Kasvatetaan kaikkien osapuolten kyvykkyyttä vuorovaikutuksella, viestinnällä ja koulutuksella.

Avoin yhteiskehittäminen, reilu digi

Toteutuksessa lähtökohtana on yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyö, avoin yhteiskehittäminen.

Toteutukseen liittyy useita ekosysteemejä, joiden on tarpeellista jatkossakin sovittaa yhteen alansa toimijoiden tietoja. Tällaisia ovat mm. paikkatieto- ja osoite- (MMM), kulttuuriympäristö- (YM/OKM) sekä infraekosysteemit (LVM).

AVOIN:

Vain osallisia, ei oppositiota
Epävarmuuksien tunnustaminen
Halukkuus jakaa ja osallistua
Hallintarakenteet selvät

REILU KAIKILLE:

Näkyvät, hallittavissa olevat digiratkaisut
Näkymättömät, voimaannuttavat digiratkaisut

Huomioitavaa:

Ennen rekisterin ja alusta teknistä toteutusta tulee tehdä mittavaa tiedonrakenteiden ja lainsäädännön yhteensovitustyötä. Rakennetun ympäristön ydintietosisältö määritetään ja sen jakamisesta ja tuottamisesta yhteiseen rekisteriin säädetään uudistuvassa maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä erillislainsäädännössä.

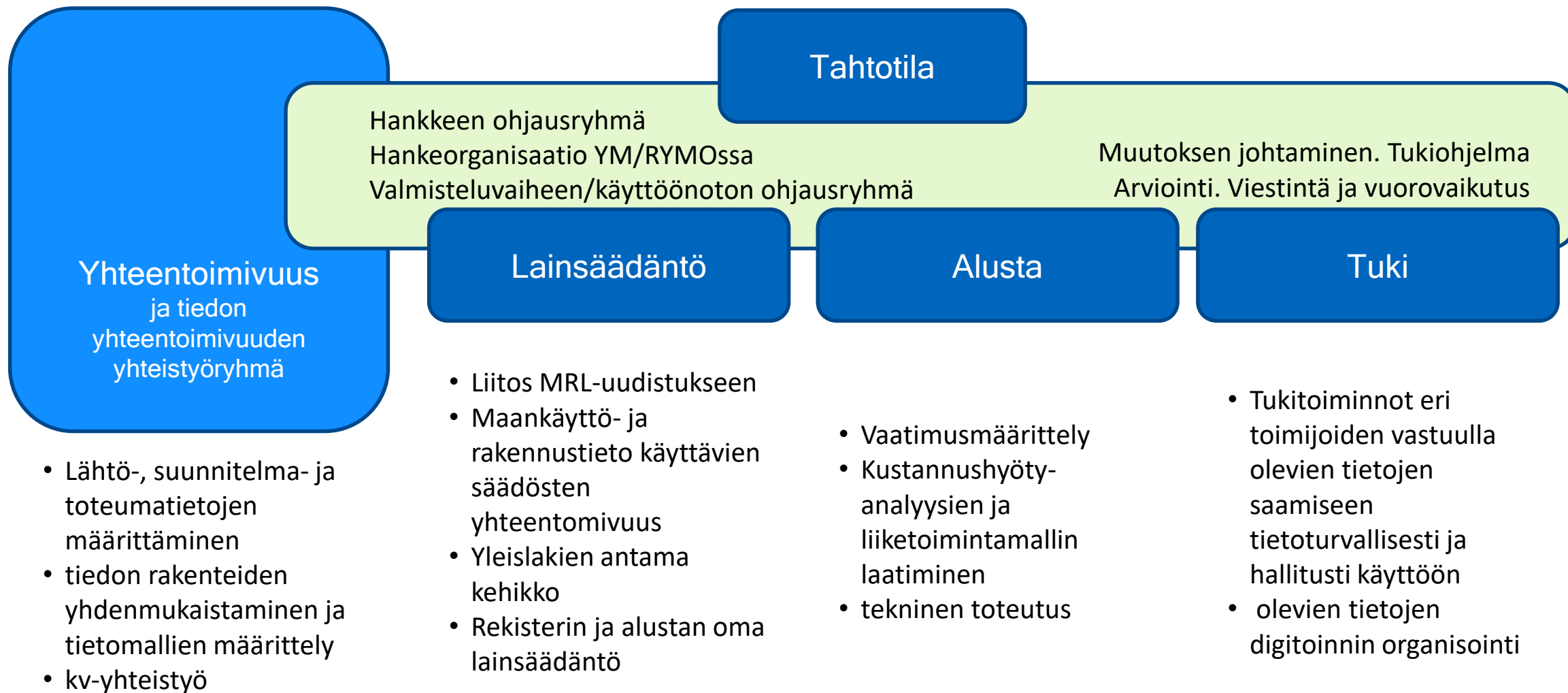
On mahdollista, että yhteensovitustyön ja toisaalta teknisen kehityksen myötä erillistä uutta rekisteriä ei tarvita, vaan ratkaisu voidaan tietoturvallisesti toteuttaa hajautetusti.

Toteutus edellyttää muutoksia mm. VM:n ja MMM:n hallinnonalan vastuulla olevissa järjestelmissä ja rekistereissä. Muutokset ovat kertaluonteisia ja ylläpidettäviä tiedonrakenteita keventäviä.

Kuntien osalta valtakunnallisen rekisterin käyttöönotto merkitsee merkittävää muutosta rakenteelliseen ja yhteisesti jäsenettyyn tietosisältöön. KAPA-lain ja hankintalain raja-arvot ylittyvät valtaosassa kunnissa. Tämä on huomioitava määräaikaisena työmäärän lisäyksenä, mutta pitkällä tähtäimellä ylläpidettävien järjestelmien keventymisenä. Kunnissa on jo käytössä useita vastaavia järjestelyjä muilla toimialoilla.

Rakennetun ympäristön rekisteri ja tietoaalusta, toteutuksen osat

Yhteentoimivuus työn pohjana

Kommentoi, kysy & keskustele ideaseinällä 12.12.2019 saakka:
https://ideawallapp.fi/app/?site=iw1512976959&wall=DAUpAt2_Ws

Voit myös laittaa sähköpostia:
Yhteentoimivuus@ym.fi tai minna.perahuhta@ym.fi

Kiitos!